

USTAWA
z dnia ..... 2010 r.
o fundacjach politycznych

Rozdział I
Przepisy ogólne

Art. 1.

Ustawa określa zasady tworzenia i funkcjonowania fundacji politycznych, zwanych dalej „fundacjami”.

Art. 2

1. Fundacja może być ustanowiona wyłącznie przez partię polityczną, zwaną dalej „fundatorem”.
2. Partia polityczna może ustanowić tylko jedną fundację.
3. Siedziba fundacji powinna znajdować się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Fundacja może prowadzić działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub za granicą.

Rozdział II
Cele i formy działania fundacji

Art. 3.

Fundacja może być ustanowiona dla realizacji następujących celów:

- 1) podniesienie jakości debaty publicznej;
- 2) promocja wartości demokratycznych w kraju i za granicą;
- 3) zwiększenie aktywności wyborczej obywateli i ich świadomości obywatelskiej;
- 4) rozwój kultury politycznej.

Art. 4

Cele, o których mowa w art. 3 mogą być realizowane w szczególności poprzez:

- 1) działalność informacyjną, edukacyjną, badawczą, naukową i wydawniczą;
- 2) organizowanie konferencji, seminariów i warsztatów;
- 3) przygotowywanie na potrzeby fundatora ekspertyz i analiz;
- 4) przyznawanie stypendiów i grantów na rzecz badaczy i organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką związaną z celami fundacji;
- 5) współpracę z krajowymi i zagranicznymi organizacjami pozarządowymi, uczelniami i innymi instytucjami badawczymi.

Art. 5

1. Fundacja nie może prowadzić działalności gospodarczej.
2. Statutowa działalność fundacji nie jest działalnością gospodarczą w rozumieniu odrębnych przepisów i może być prowadzona jako działalność odpłatna lub nieodpłatna.
3. Działalnością nieodpłatną jest świadczenie przez fundację na podstawie stosunku prawnego usług na rzecz fundatora bez pobierania wynagrodzenia.
4. Działalnością odpłatną jest działalność prowadzona w ramach realizacji przez fundację celów statutowych, za którą fundacja pobiera wynagrodzenie. Działalność odpłatna może obejmować wyłącznie świadczenie usług szkoleniowych i edukacyjnych, sprzedaż tekstu statutu lub programu fundacji, a

także przedmiotów symbolizujących fundację, wydawnictw popularyzujących cele i działalność fundacji oraz fundatora oraz innych publikacji wydawanych w ramach realizacji celów statutowych fundacji.

5. Dochód z działalności odpłatnej fundacji może być przeznaczony wyłącznie na realizację jej celów statutowych.

6. Dochód z działalności odpłatnej fundacji nie może przekroczyć 10% sumy wszystkich dochodów fundacji w danym roku.

7. Dochód z działalności odpłatnej fundacji przekraczający granicę, o której mowa w ust. 6, podlega przekazaniu na rzecz Skarbu Państwa w terminie do dnia 31 marca roku następnego.

Rozdział III

Akt założycielski i statut fundacji

Art. 6

1. Oświadczenie woli o ustanowieniu fundacji (akt założycielski) powinno być złożone w formie aktu notarialnego.

2. W akcie założycielskim fundator wskazuje szczegółowe cele fundacji, a w przypadku fundacji ustanawianej przez partię polityczną nieotrzymującą subwencji z budżetu państwa na działalność statutową – także kwotę pieniężną przeznaczoną na fundusz założycielski.

Art. 7

Fundacja działa na podstawie przepisów niniejszej ustawy i statutu.

Art. 8

1. Fundator ustala statut fundacji, określający:

- 1) nazwę fundacji;
  - 2) siedzibę fundacji;
  - 3) szczegółowe cele, zasady, formy i zakres działalności fundacji;
  - 4) sposób powoływania i organizację oraz obowiązki i uprawnienia zarządu i rady fundacji.
2. Statut może zawierać również inne postanowienia, w szczególności dotyczące zmiany celu lub statutu.

Rozdział IV

Ewidencja fundacji politycznych

Art. 9

1. Fundacja podlega obowiązkowi wpisu do ewidencji fundacji politycznych, zwanej dalej „ewidencją“ prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Warszawie, zwany dalej „Sądem”.
2. Fundacja uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do ewidencji.

Art. 10.

1. Wniosek o wpis do ewidencji powinien zawierać nazwę, określenie adresu siedziby fundacji oraz imiona, nazwiska i adresy osób wchodzących w skład zarządu i rady fundacji.
2. Do wniosku o wpis do ewidencji należy załączyć odpis aktu założycielskiego i statut fundacji.
3. Nazwa fundacji powinna odróżniać się wyraźnie od nazw fundacji już istniejących.
4. Wniosek o wpis do ewidencji składa fundator.

Art. 11.

1. Sąd dokonuje wpisu fundacji do ewidencji niezwłocznie, jeżeli wniosek jest zgodny z przepisami prawa.
2. Przez wpis rozumie się także zmianę oraz wykreślenie wpisu.
3. Sprawy o wpis do ewidencji rozpoznaje się na posiedzeniu niejawnym, chyba że Sąd zarządzi rozprawę.
4. Sąd wydaje orzeczenie w formie postanowienia.
5. Od postanowienia w przedmiocie wpisu przysługuje apelacja, chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.

Art. 12.

1. Jeżeli wniosek o wpis fundacji do ewidencji został złożony z naruszeniem przepisów art. 10, Sąd wzywa wnioskodawcę do usunięcia stwierdzonych wad w wyznaczonym przez siebie terminie, nie dłuższym niż 3 miesiące.
2. W przypadku nieusunięcia wad w terminie i w sposób wskazanych przez Sąd, Sąd wydaje postanowienie o odmowie wpisu fundacji do ewidencji.
3. Postanowienie, o którym mowa w ust. 2, może być zaskarżone w terminie 14 dni od dnia jego doręczenia lub ogłoszenia na posiedzeniu jawnym.

Art. 13.

Prawomocne postanowienie Sądu w sprawach o wpis do ewidencji przekazuje się Państwowej Komisji Wyborczej.

Art. 14.

1. Ewidencja wraz z tekstami statutów fundacji jest jawna.
2. Każdemu przysługuje prawo otrzymywania od Sądu uwierzytelnionych odpisów i wyciągów z ewidencji i statutów fundacji.

3. Odpisy i wyciągi podlegają opłacie. Opłaty te stanowią dochód budżetu państwa.

Art. 15.

1. Fundacja jest obowiązana zawiadomić Sąd o:

- 1) zmianie statutu fundacji;
- 2) zmianie adresu siedziby fundacji;
- 3) zmianach w składzie zarządu i rady fundacji.

2. Fundacja zawiadamia Sąd o zmianach określonych w ust. 1 niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia dokonania tych zmian.

Art. 16.

1. W przypadku niespełnienia przez fundację wymogów określonych w art. 15 Sąd wzywa zarząd fundacji do złożenia wyjaśnień lub uzupełnienia brakujących danych w wyznaczonym przez siebie terminie, nie krótszym niż 3 miesiące.

2. W razie bezskutecznego upływu terminu, o którym mowa w ust. 1, Sąd wydaje postanowienie o wykreśleniu wpisu fundacji z ewidencji.

Art. 17.

W sprawach o wpis fundacji do ewidencji stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym, z uwzględnieniem przepisów niniejszej ustawy, z tym że skarga kasacyjna przysługuje jedynie od postanowień sądu drugiej instancji w przedmiocie wpisu do ewidencji.

Art. 18.

Postępowanie w sprawach o wpis fundacji do ewidencji jest wolne od opłat sądowych.

Art. 19.

Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia, wzór i sposób prowadzenia ewidencji fundacji politycznych oraz szczegółowe zasady wydawania odpisów i wyciągów, o których mowa w art. 14.

Rozdział V

Sprawy majątkowe fundacji

Art. 20.

1. Źródła finansowania fundacji są jawne.
2. Fundacja może gromadzić środki finansowe jedynie na rachunkach bankowych.

Art. 21.

1. Fundacja ustanowiona przez partię polityczną otrzymującą subwencję z budżetu państwa na działalność statutową, otrzymuje środki w wysokości 25% kwoty obliczonej zgodnie z art. 28 i art. 29 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. Z 2001 r. Nr 79, poz. 857, z późn. zm.¹), przeznaczonej dla fundatora.
2. Środki, o których mowa w ust. 1, są wypłacane fundacji w czterech równych kwartalnych ratach.
3. Środki, o których mowa w ust. 1, przysługują fundacji począwszy od kwartału następującego po kwartale, w którym fundacja uzyskała osobowość prawną.

Art. 22.

---

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1802, 2002 r. Nr 127, poz. 1089, 2003 r. Nr 57, poz. 507, 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 273, poz. 2703, 2005 r. Nr 167, poz. 1398, 2008 r. Nr 171, poz. 1056, 2009 r. Nr 213, poz. 1652.

1. Partia polityczna nieotrzymująca subwencji z budżetu państwa na działalność statutową, przeznaczona w akcie założycielskim fundacji kwotę pieniężną w wysokości przenoszącej 10 000 złotych.

2. Kwota pieniężna, o której mowa w ust. 1 stanowi fundusz założycielski fundacji.

Art. 23.

1. Fundacja może pozyskiwać także środki finansowe pochodzące z darowizn, spadków, zapisów oraz z dochodów z majątku oraz dochody z działalności, o której mowa w art. 5 ust. 4.

2. Fundacja może pozyskiwać dochody z majątku pochodzące jedynie:

1) z oprocentowania środków zgromadzonych na rachunkach bankowych i lokatach,

2) z obrotu obligacjami Skarbu Państwa i bonami skarbowymi Skarbu Państwa,

3) ze zbycia należących do niej składników majątkowych.

Art. 24.

1. Fundacja nie może udzielać fundatorowi darowizn, pożyczek, poręczeń i gwarancji lub w inny sposób zabezpieczać zobowiązań fundatora majątkiem fundacji.

2. Fundacja nie może nabywać odpłatnie od fundatora towarów i usług.

Rozdział VI

Organy fundacji

Art. 25.

1. Organami fundacji są: zarząd i rada fundacji.

2. Statut może przewidywać tworzenie innych obok zarządu i rady fundacji organów fundacji, w szczególności rady patronackiej wyznaczającej kierunki działania fundacji w zakresie realizacji jej celów statutowych.

Art. 26.

Zarząd kieruje działaniami fundacji i reprezentuje ją na zewnątrz.

Art. 27.

1. Rada fundacji sprawuje nadzór nad działalnością zarządu w sposób określony w statucie.
2. Rada fundacji uchwała kodeks etyczny wiążący pracowników fundacji i członków jej organów. Kodeks etyczny umieszcza się na stronie Biuletynu Informacji Publicznej fundacji.
3. Rada fundacji składa się z członków powoływanych i odwoływanych przez fundatora.

Art. 28.

1. Członkami zarządu i rady fundacji nie mogą być osoby skazane prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione z winy umyślnej.
2. Członkowie rady fundacji:
  - a) nie mogą być członkami zarządu fundacji ani pozostawać z nimi w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia,
  - b) mogą otrzymywać z tytułu pełnienia funkcji w radzie zwrot uzasadnionych kosztów.

Rozdział VII

Nadzór nad fundacjami

Art. 29.

Państwowa Komisja Wyborcza sprawuje nadzór nad działalnością na zasadach i w granicach określonych ustawą.

Art. 30.

Państwowa Komisja Wyborcza może wystąpić do Sądu o uchylenie uchwały zarządu fundacji, pozostającej w rażącej sprzeczności z jej celem albo z postanowieniami statutu fundacji lub z przepisami prawa. Państwowa Komisja Wyborcza może jednocześnie zwrócić się do Sądu o wstrzymanie wykonania uchwały zarządu do czasu rozstrzygnięcia sprawy.

Art. 31.

1. Jeżeli działanie zarządu fundacji w istotny sposób narusza przepisy prawa lub postanowienia jej statutu albo jest niezgodne z jej celem, Państwowa Komisja Wyborcza wzywa zarząd i radę fundacji do podjęcia działań zmierzających do przywrócenia stanu zgodnego z prawem w określonym terminie.

2. Po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w ust. 1, albo w razie dalszego uporczywego działania zarządu fundacji w sposób niezgodny z prawem, statutem lub celem fundacji, Państwowa Komisja Wyborcza może wystąpić do Sądu o zawieszenie zarządu i rady fundacji oraz wyznaczenie zarządcy przymusowego.

Art. 32.

1. Fundacja składa corocznie, w terminie do końca kwietnia roku następnego, Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie ze swojej działalności.

2. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, jest przez fundację udostępniane do publicznej wiadomości, w szczególności poprzez umieszczenie go na stronie Biuletynu Informacji Publicznej fundacji.

3. Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia, ramowy zakres sprawozdania, o którym mowa w ust. 1, obejmujący w szczególności najważniejsze informacje o działalności fundacji w okresie sprawozdawczym pozwalające ocenić prawidłowość realizacji przez fundację jej celów statutowych, mając na względzie zapewnienie jawności działalności fundacji.

Art. 33.

1. Fundacja sporządza coroczną informację finansową obejmującą sprawozdania:

1) o środkach otrzymanych z budżetu państwa, o których mowa w art. 21 ust. 1,

2) o źródłach pozyskania pozostałych środków finansowych

- oraz o sposobie ich wykorzystania i poniesionych wydatkach, zwaną dalej „informacją”.

2. Fundacja składa informację Państwowej Komisji Wyborczej w terminie do dnia 31 marca roku następnego.

3. Informacja składana jest wraz z załączoną opinią i raportem biegłego rewidenta, którego wybiera Państwowa Komisja Wyborcza. Koszty sporządzenia opinii i raportu pokrywane są przez Krajowe Biuro Wyborcze.

4. Państwowa Komisja Wyborcza ogłasza informację w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w terminie 14 dni od dnia jej złożenia przez fundację.

5. Minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określa, w drodze rozporządzenia, zasady prowadzenia rachunkowości przez fundację, a w szczególności dokumentowania i ewidencji przychodów, wydatków, rozrachunków i

składników majątkowych, a także wzór informacji, wraz z niezbędnymi objaśnieniami co do sposobu jej sporządzania, i zakres zawartych w niej danych oraz wykaz dołączanych dokumentów, tak aby w szczególności umożliwiały rzetelną weryfikację danych dotyczących przeznaczenia środków otrzymanych z budżetu państwa, o których mowa w art. 21 ust. 1.

Art. 34.

1. Państwowa Komisja Wyborcza w terminie 4 miesięcy od dnia złożenia informacji:

- 1) przyjmuje informację bez zastrzeżeń;
- 2) przyjmuje informację ze wskazaniem uchybień;
- 3) odrzuca informację.

2. Odrzucenie informacji następuje w przypadku:

- 1) stwierdzenia wykorzystania przez fundację środków otrzymanych z budżetu państwa, o których mowa w art. 21 ust. 1, na cele niezwiązane z działalnością statutową,
- 2) stwierdzenia wykorzystania przez fundację dochodów z działalności, o której mowa w art. 5 ust. 4 na cele niezwiązane z działalnością statutową,
- 3) gromadzenia środków finansowych poza rachunkiem bankowym z naruszeniem przepisów art. 20 ust. 2.,
- 4) pozyskiwania dochodów w sposób niezgodny z art. 23,
- 5) naruszenia zakazów określonych w art. 24,
- 6) prowadzenia działalności gospodarczej.

3. W razie zaistnienia wątpliwości co do prawidłowości lub rzetelności informacji Państwowa Komisja Wyborcza może zwrócić się do fundacji o usunięcie wad informacji lub o udzielenie wyjaśnień w określonym terminie.

4. Państwowa Komisja Wyborcza, badając informację, może zlecać sporządzanie ekspertyz lub opinii.

5. Państwowa Komisja Wyborcza, badając informację, może żądać od organów państwowych niezbędnej pomocy.

Art. 35.

1. W przypadku odrzucenia informacji przez Państwową Komisję Wyborczą fundacja ma prawo, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia o odrzuceniu informacji, wnieść do Sądu skargę na postanowienie Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia informacji.

2. Rozpatrzenie skargi przez Sąd następuje w składzie 3 sędziów. Do rozpatrzenia skargi stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

3. Sąd rozpatruje skargę i wydaje w tej sprawie orzeczenie w terminie 60 dni od dnia doręczenia skargi. Od orzeczenia Sądu nie przysługuje środek prawny.

4. Jeżeli Sąd uzna skargę, o której mowa w ust. 1, za zasadną, Państwowa Komisja Wyborcza niezwłocznie wydaje postanowienie o przyjęciu informacji.

Art. 36.

1. Fundacja traci przez rok prawo do otrzymywania środków z budżetu państwa, o których mowa w art. 21 ust. 1, jeżeli:

- 1) nie złoży informacji w terminie określonym w art. 33 ust. 2, lub
- 2) informacja zostanie odrzucona przez Państwową Komisję Wyborczą albo
- 3) Sąd oddali skargę, o której mowa w art. 35 ust. 1.

2. Utrata przez fundację prawa do otrzymywania środków z budżetu państwa, o których mowa w art. 21 ust. 1, następuje w roku kalendarzowym następującym po roku, w którym wystąpiło zdarzenie, o którym mowa w ust. 1.

3. W odniesieniu do fundacji nieotrzymujących środków z budżetu państwa, o których mowa w art. 21 ust. 1, zdarzenie, o którym mowa w ust. 1 powoduje utratę na okres jednego roku podatkowego następującego po roku, w którym

wystąpiło zdarzenie, o którym mowa w ust. 1, zwolnienia przewidzianego w art. 17 w ust. 1 pkt 39 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654, z późn. zm.).

Rozdział VIII

Łączenie fundacji

Art. 37.

1. W razie połączenia partii politycznej z inną partią polityczną (innymi partiami politycznymi) fundacje ustanowione przez łączące się partie podlegają połączeniu.

2. Połączenie może być dokonane przez:

a) przeniesienie całego majątku fundacji przejmowanej na fundację przejmującą,

b) przez ustanowienie nowej fundacji, na którą przechodzi majątek łączących się fundacji.

3. Fundacja przejmująca albo fundacja nowo ustanowiona wstępuje z dniem połączenia w prawa i obowiązki fundacji przejmowanej albo fundacji łączących się poprzez ustanowienie nowej fundacji.

4. Połączenie następuje z dniem wpisania połączenia do ewidencji. Wpis ten wywołuje skutek wykreślenia fundacji przejmowanej albo fundacji łączących się przez ustanowienie nowej fundacji.

5. Tryb oraz szczegółowy harmonogram połączenia określa się w porozumieniu zawartym przez partie polityczne, które ustanowiły fundacje podlegające połączeniu.

6. Do połączenia fundacji stosuje się odpowiednio przepisy o ustanowieniu fundacji.

Rozdział IX

Likwidacja fundacji

Art. 38.

1. O likwidacji fundacji może postanowić w każdym czasie fundator.
2. Likwidacja fundacji następuje w sposób określony w statucie.
3. Państwowa Komisja Wyborcza zwraca się do sądu o likwidację fundacji w następujących przypadkach:
  - a) fundacja trwale zaprzestała prowadzenia działalności statutowej;
  - b) wyczerpaniu uległ majątek i środki finansowe fundacji, w szczególności na skutek utraty przez fundację prawa do utraty subwencji, o której mowa w art. 21 ust. 1;
  - c) w razie likwidacji partii politycznej, która ustanowiła fundację,
  - d) jeżeli w przypadku określonym w art. 37 nie dokonano wpisu do ewidencji o połączeniu fundacji w terminie sześciu miesięcy od dnia wpisu do ewidencji połączenia partii, które ustanowiły fundacje podlegające połączeniu – likwidacji podlegają wszystkie fundacje podlegające połączeniu na mocy art. 37.
4. Środki finansowe i majątek pozostający po likwidacji fundacji przejmuje Skarb Państwa.

Rozdział X

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 39.

W ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39, z późn. zm.²) w art. 49 w ust. 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

---

² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 1,

„3a) być członkiem zarządu fundacji politycznej;”.

Art. 40.

W ustawie z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544, z późn. zm.³) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 79 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Zabrania się umieszczania stanowiących jednolitą całość plakatów lub haseł wyborczych, których powierzchnia przekracza 2 m².”;

2) uchyla się art. 83a;

3) w art. 87h w ust. 5 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) stowarzyszenia, fundacje i fundacje polityczne, które w swoich statutach przewidują działania związane z analizą finansowania kampanii wyborczych”.

4) po art. 88e dodaje się art. 88ea w brzmieniu:

„Art. 88ea. Kto umieszcza plakaty lub hasła wyborcze z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 79 ust. 1a,

podlega karze grzywny.”;

5) art. 88k otrzymuje brzmienie:

„Art. 88k. Do postępowania w sprawach, o których mowa w art. 88b, art. 88e, art. 88ea, art. 88f i art. 88h, stosuje się przepisy o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.”.

Art. 41.

W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 234, poz. 1997, z późn. zm.⁴) w art. 68 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

---

poz. 4, Nr 26, poz. 156 i poz. 157, Nr 56, poz. 459, Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474, Nr 219, poz. 1706, Nr 223, poz. 1777.

³ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, 2003 r. Nr 57, poz. 507, Nr 130, poz. 1188, 2004 r. Nr 25, poz. 219, 2006 r. Nr 218, poz. 1592, 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 112, poz. 766, 2008 r. Nr 171, poz. 1056.

„1. Funkcjonariusz nie może być członkiem partii politycznych ani pełnić funkcji w organach fundacji politycznej.”.

Art. 42.

W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654, z późn. zm.⁵) w art. 17 w ust. 1 pkt 39 otrzymuje brzmienie:

„39) dochody związków zawodowych, społeczno-zawodowych organizacji rolników, izb rolniczych, izb gospodarczych, organizacji samorządu gospodarczego rzemiosła, spółdzielczych związków rewizyjnych, organizacji pracodawców, partii politycznych i fundacji politycznych, działających na podstawie odrębnych ustaw - w części przeznaczonych na cele statutowe, z wyłączeniem działalności gospodarczej,”.

Art. 43.

W ustawie z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2004 r. Nr 253, poz. 2531, z późn. zm.⁶) w art. 17 w ust. 5 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

---

⁴ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i poz. 711, Nr 170, poz. 1218, 2007 r. Nr 57, poz. 390, Nr 82, poz. 558, 2008 r. Nr 86, poz. 521, Nr 195, poz. 1199, Nr 216, poz. 1367, Nr 227, poz. 1505, 2009 r. Nr 22, poz. 120, Nr 85, poz. 716, Nr 98, poz. 817, Nr 157, poz. 1241, Nr 168, poz. 1323, Nr 201, poz. 1540.

⁵ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 60, poz. 700 i poz. 703, Nr 86, poz. 958, Nr 103, poz. 1100, Nr 117, poz. 1228, Nr 122, poz. 1315 i poz. 1324, 2001 r. Nr 106, poz. 1150, Nr 110, poz. 1190, Nr 125, poz. 1363, 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 93, poz. 820, Nr 141, poz. 1179, Nr 169, poz. 1384, Nr 199, poz. 1672, Nr 200, poz. 1684, Nr 230, poz. 1922, 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 96, poz. 874, Nr 137, poz. 1302, Nr 180, poz. 1759, Nr 202, poz. 1957, Nr 217, poz. 2124, Nr 223, poz. 2218, 2004 r. Nr 6, poz. 39, Nr 29, poz. 257, Nr 54, poz. 535, Nr 93, poz. 894, Nr 121, poz. 1262, Nr 123, poz. 1291, Nr 146, poz. 1546, Nr 171, poz. 1800, Nr 210, poz. 2135, Nr 254, poz. 2533, 2005 r. Nr 25, poz. 202, Nr 57, poz. 491, Nr 78, poz. 684, Nr 143, poz. 1199, Nr 155, poz. 1298, Nr 169, poz. 1419 i poz. 1420, Nr 179, poz. 1484, Nr 180, poz. 1495, Nr 183, poz. 1538, 2006 r. Nr 94, poz. 651, Nr 107, poz. 723, Nr 136, poz. 970, Nr 157, poz. 1119, Nr 183, poz. 1353, Nr 217, poz. 1589, Nr 251, poz. 1847, 2007 r. Nr 165, poz. 1169, Nr 171, poz. 1208, Nr 176, poz. 1238, 2008 r. Nr 141, poz. 888, Nr 209, poz. 1316, 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 19, poz. 100, Nr 42, poz. 341, Nr 65, poz. 545, Nr 69, poz. 587, Nr 79, poz. 666, Nr 125, poz. 1035, Nr 127, poz. 1052, Nr 157, poz. 1241, Nr 165, poz. 1316, Nr 215, poz. 1664.

„1a) fundacje polityczne;”.

Art. 44.

W ustawie z dnia 12 października 1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 856, z późn. zm.⁷⁾) w art. 7 ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Prezes kolegium oraz etatowi członkowie kolegium nie mogą należeć do partii politycznej, prowadzić działalności politycznej ani pełnić funkcji w organach fundacji politycznej.”.

Art. 45.

W ustawie z dnia 26 kwietnia 1996 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 2002 r. Nr 207, poz. 1761, z późn. zm.⁸⁾) w art. 64 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Funkcjonariusz nie może być członkiem partii politycznej ani pełnić funkcji w organach fundacji politycznej.”.

Art. 46.

W ustawie z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2003 r. Nr 221, poz. 2199, z późn. zm.⁹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 35a :

---

⁶ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 85, poz. 728, Nr 267, poz. 2258, 2006 r. Nr 51, poz. 377, Nr 83, poz. 574, Nr 133, poz. 935, 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 61, poz. 411, 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 115, poz. 965, Nr 201, poz. 1540.

⁷ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1799, 2002 r. Nr 153, poz. 1271, 2005 r. Nr 33, poz. 288, Nr 122, poz. 1020.

⁸ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 90, poz. 844, Nr 142, poz. 1380, Nr 166, poz. 1609, Nr 210, poz. 2036, 2004 r. Nr 273, poz. 2703, 2006 r. Nr 104, poz. 708 i poz. 711.

⁹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 116, poz. 1202, Nr 210, poz. 2135, 2005 r. Nr 48, poz. 446, Nr 169, poz. 1414, 2006 r. Nr 104, poz. 708, 2009 r. Nr 144, poz. 1177, Nr 178, poz. 1375.

a) w ust. 3 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) wyjazdach krajowych lub zagranicznych niezwiązanych z pełnioną funkcją publiczną, jeżeli ich koszt nie został pokryty przez zgłaszającego lub jego małżonka albo instytucje ich zatrudniające bądź partie polityczne, zrzeszenia, fundacje lub fundacje polityczne, których są członkami;”

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Do Rejestru należy także zgłaszać informacje o udziale w organach fundacji, fundacji politycznych, spółek prawa handlowego lub spółdzielni, nawet wówczas, gdy z tego tytułu nie pobiera się żadnych świadczeń pieniężnych.”;

2) w załączniku do ustawy w części VIII w pkt 2 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

„W fundacjach, fundacjach politycznych i stowarzyszeniach prowadzących działalność gospodarczą.”.

Art. 47.

W ustawie z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397, z późn. zm.¹⁰) w art. 15a w pkt 3 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) wchodzące w skład organów fundacji politycznych lub zatrudnione przez fundacje polityczne na podstawie umowy o pracę.”.

Art. 48.

W ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857, z późn. zm.¹¹) wprowadza się następujące zmiany:

---

¹⁰ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 240, poz. 2055, 2003 r. Nr 60, poz. 535, Nr 90, poz. 844, 2004 r. Nr 6, poz. 39, Nr 116, poz. 1207, Nr 123, poz. 1291, Nr 273, poz. 2703 i poz. 2722, 2005 r. Nr 167, poz. 1400, Nr 169, poz. 1418, Nr 178, poz. 1479, Nr 184, poz. 1539, 2006 r. Nr 107, poz. 721, Nr 208, poz. 1532, 2008 r. Nr 180, poz. 1109, 2009 r. Nr 13, poz. 70, Nr 157, poz. 1241.

¹¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1802, 2002 r. Nr 127, poz. 1089, 2003 r. Nr 57, poz. 507, 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr

1) po art. 3 dodaje się art. 3a i 3b w brzmieniu:

„Art. 3a. Partia polityczna może korzystać z wyników działalności ustanowionej przez siebie, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, fundacji politycznej.

Art. 3b. Partia polityczna nie może ustanawiać fundacji innych niż fundacja polityczna.”;

2) w art. 5 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje ust. 2 w brzmieniu :

„2. Partia polityczna nie może prowadzić działalności polegającej na upowszechnianiu działań i celów programowych partii politycznej w formie:

- a) umieszczania stanowiących jednolitą całość, plakatów i haseł, których powierzchnia przekracza 2 m²,
- b) odpłatnego rozpowszechniania reklam i audycji w programach nadawców radiowych i telewizyjnych,
- c) odpłatnych ogłoszeń i reklam w prasie drukowanej.“

3) w art. 29:

a) po ust.1 dodaje się ust.1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Roczna subwencja przysługuje w wysokości 75% kwoty ustalonej na podstawie ust. 1 i art. 28.

1b. W przypadku gdy partia polityczna, której przysługuje subwencja, nie ustanowiła fundacji politycznej, część kwoty ustalonej na podstawie ust. 1 i art. 28, przeznaczona na działalność tej fundacji, pozostaje w budżecie państwa począwszy od kwartału następującego po wejściu w życie ustawy z dnia ..... o fundacjach politycznych.“

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

273, poz. 2703, 2005 r. Nr 167, poz. 1398, 2008 r. Nr 171, poz. 1056, 2009 r. Nr 213, poz. 1652.

„2. Roczna subwencja jest każdego roku w okresie kadencji Sejmu wypłacana danej partii politycznej w czterech równych kwartalnych ratach, z zastrzeżeniem art. 29 ust. 1b i art. 32.”;

4) uchyla się art. 30;

5) w art. 34a w ust. 5 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) stowarzyszenia, fundacje i fundacje polityczne, które w swoich statutach przewidują działania związane z analizą finansowania partii politycznych”.

Art. 49.

W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U z 2006 r. Nr 216, poz. 1584, z 2008 r. Nr 223, poz. 1458 oraz 2009 r. Nr 178, poz. 1375) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

„4a) być członkami zarządów fundacji politycznych;”;

2) art. 9 otrzymuje brzmienie:

„Art. 9. Wybór lub powołanie do władz spółki, spółdzielni, fundacji lub fundacji politycznej z naruszeniem zakazów określonych w art. 4 i art. 7 są z mocy prawa nieważne i nie podlegają wpisaniu do właściwego rejestru.”;

4) w art. 12 :

a) w ust. 3 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) wyjazdach krajowych lub zagranicznych niezwiązanych z pełnioną funkcją publiczną, jeżeli ich koszt nie został pokryty przez zgłaszającego lub jego małżonka albo instytucje ich zatrudniające bądź partie polityczne, zrzeszenia, fundacje lub fundacje polityczne, których są członkami;”;

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Do Rejestru należy także zgłaszać informacje o udziale w organach fundacji, fundacji politycznych, spółek prawa handlowego lub spółdzielni, nawet wówczas, gdy z tego tytułu nie pobiera się żadnych świadczeń pieniężnych.”.

Art. 50.

W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz. U. Nr 123, poz. 779, z późn. zm.¹²) w art. 30 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W trakcie trwania stosunku pracy strażnik nie może być członkiem partii politycznej ani pełnić funkcji w organach fundacji politycznej.”.

Art. 51.

W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.¹³) w art. 27 w ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) jest to niezbędne do wykonania statutowych zadań kościołów i innych związków wyznaniowych, stowarzyszeń, fundacji, fundacji politycznych lub innych niezarobkowych organizacji lub instytucji o celach politycznych, naukowych, religijnych, filozoficznych lub związkowych, pod warunkiem że przetwarzanie danych dotyczy wyłącznie członków tych organizacji lub instytucji albo osób utrzymujących z nimi stałe kontakty w związku z ich działalnością i zapewnione są pełne gwarancje ochrony przetwarzanych danych,”.

Art. 52.

W ustawie z dnia 26 lipca 1998 r.- Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547 z późn. zm.¹⁴) wprowadza się następujące zmiany :

---

¹² Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 113, poz. 984, 2003 r. Nr 130, poz. 1190, 2008 r. Nr 223, poz. 1458, 2009 r. Nr 97, poz. 803.

¹³ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 33, poz. 285, 2006 r. Nr 104, poz. 708 i poz. 711, 2007 r. Nr 165, poz. 1170, Nr 176, poz. 1238.

1) w art. 71 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Zabrania się umieszczania stanowiących jednolitą całość plakatów lub haseł wyborczych, których powierzchnia przekracza 2 m².”;

2) uchyla się art. 79;

3) w art. 84b ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Partie polityczne, organizacje i komitety wyborcze wyborców, biorące udział w danych wyborach, albo stowarzyszenia, fundacje i fundacje polityczne, które w swoich statutach przewidują działania związane z analizą finansowania kampanii wyborczych, mogą wnosić do organu, któremu przedłożono sprawozdanie finansowe komitetu wyborczego, umotywowane, pisemne zastrzeżenia do sprawozdania, nie później jednak niż w terminie 4 miesięcy od dnia wyborów.”.

4) w art. 199a w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) umieszcza stanowiące jednolitą całość plakaty lub hasła wyborcze, których powierzchnia przekracza 2 m².”.

Art. 53.

W ustawie z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. Nr 26, poz. 306, z późn. zm.¹⁵) w art. 1 po pkt 10 dodaje się pkt 10a w brzmieniu:

„10a) fundacji politycznych,”.

Art. 54.

---

¹⁴ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 102, poz. 1055, Nr 167, poz. 1760, 2005 r. Nr 175, poz. 1457, 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 34, poz. 242, Nr 146, poz. 1055, Nr 159, poz. 1127, Nr 218, poz. 1592, 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 48, poz. 327, Nr 112, poz. 766, 2008 r. Nr 96, poz. 607, Nr 180, poz. 1111, 2009 r. Nr 213, poz. 1651 i poz. 1652.

¹⁵ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 85, poz. 924, Nr 154, poz. 1799, 2002 r. Nr 113, poz. 984, 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 60, poz. 535, Nr 180, poz. 1759, 2004 r. Nr 116, poz. 1207, 2009 r. Nr 157, poz. 1241.

W ustawie z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1505, z późn. zm.¹⁶) w art. 2 w pkt 1 w lit. t średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. u w brzmieniu:

„u) fundacje polityczne;”.

Art. 55.

W ustawie z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (Dz. U. z 2004 r. Nr 163, poz. 1712, z późn. zm.¹⁷) w art. 57 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Funkcjonariusz nie może być członkiem partii politycznych, uczestniczyć w działaniu tych partii lub na ich rzecz ani pełnić funkcji w organach fundacji politycznych.”.

Art. 56.

W ustawie z dnia 12 kwietnia 2001 r.- Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2007 Nr 190, poz. 1360, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 oraz z 2009 r. Nr 119, poz. 999) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 58 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Kierownik i pracownicy Krajowego Biura Wyborczego nie mogą pełnić funkcji w organach fundacji politycznej.”;

2) w art. 90 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Zabrania się umieszczania stanowiących jednolitą całość plakatów lub haseł wyborczych, których powierzchnia przekracza 2 m².”.

---

¹⁶ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 62, poz. 577, Nr 96, poz. 959, Nr 116, poz. 1203, 2005 r. Nr 183, poz. 1538, 2006 r. Nr 104, poz. 708 i poz. 711, Nr 157, poz. 1119, 2008 r. Nr 171, poz. 1056, Nr 180, poz. 1109, 2009 r. Nr 42, poz. 341, Nr 165, poz. 1316, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 201, poz. 1540.

¹⁷ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 210, poz. 2135, 2006 r. Nr 104, poz. 708 i poz. 711, 2008 r. Nr 66, poz. 402, 2009 r. Nr 22, poz. 120, Nr 85, poz. 716.

3) w art. 122 w ust. 5 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) stowarzyszenia, fundacje i fundacje polityczne, które w swoich statutach przewidują działania związane z analizą finansowania kampanii wyborczych”;

4) w art. 180:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Komitety wyborcze mają prawo prowadzenia agitacji wyborczej w programach radiowych i telewizyjnych, zgodnie z przepisami ustawy, w formie audycji wyborczych.”,

b) uchyla się ust. 4;

5) uchyla się art. 185;

6) art. 186 otrzymuje brzmienie:

„Art. 186. 1. Nadawcy nie ponoszą odpowiedzialności za treść rozpowszechnianych audycji wyborczych.

2. Nadawcy nie mogą odmówić rozpowszechniania audycji wyborczych.”.

Art. 57.

W ustawie z dnia 6 lipca 2001 r. o gromadzeniu, przetwarzaniu i przekazywaniu informacji kryminalnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 216, poz. 1585, z późn. zm.¹⁸) w art. 13 w ust. 1 w pkt 5 lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) przedsiębiorcach, spółkach cywilnych, fundacjach, stowarzyszeniach, fundacjach politycznych, co do których zachodzi uzasadnione podejrzenie, że zostały wykorzystane w celu popełnienia przestępstwa, zgromadzone w rejestrach prowadzonych na podstawie odrębnych przepisów,”.

Art. 58.

---

¹⁸ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 220, poz. 1600, 2007 r. Nr 120, poz. 818, Nr 165, poz. 1170, 2008 r. Nr 157, poz. 976, 2009 r. Nr 69, poz. 595, Nr 201, poz. 1540.

W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.¹⁹⁾) w art.86 w § 3 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) być członkiem zarządu fundacji politycznej,”.

Art. 59.

W ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198, z późn. zm.²⁰⁾) w art. 4 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Obowiązane do udostępnienia informacji publicznej są organizacje związkowe i pracodawców reprezentatywne, w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz. U. Nr 100, poz. 1080, z późn. zm.), partie polityczne oraz fundacje polityczne.”.

Art. 60.

W ustawie z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. Nr 74, poz. 676, z późn. zm.²¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art.79a w ust. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

---

¹⁹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1787, 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 213, poz. 1802, Nr 240, poz. 2052, 2003 r. Nr 188, poz. 1838, Nr 228, poz. 2256, 2004 r. Nr 34, poz. 304, Nr 130, poz. 1376, Nr 185, poz. 1907, Nr 273, poz. 2702 i poz. 2703, 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 131, poz. 1102, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1410, poz. 1413 i poz. 1417, Nr 178, poz. 1479, Nr 249, poz. 2104, 2006 r. Nr 144, poz. 1044, Nr 218, poz. 1592, 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 64, poz. 433, Nr 73, poz. 484, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 136, poz. 959, Nr 138, poz. 976, Nr 204, poz. 1482, Nr 230, poz. 1698, 2008 r. Nr 223, poz. 1457, Nr 228, poz. 1507, Nr 234, poz. 1571, 2009 r. Nr 1, poz. 4, Nr 9, poz. 57, Nr 26, poz. 156 i poz. 157, Nr 56, poz. 459, Nr 157, poz. 1241, Nr 178, poz. 1375, Nr 219, poz. 1706, Nr 223, poz. 1777.

²⁰ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, 2004 r. Nr 240, poz. 2407, 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 132, poz. 1110.

²¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 90, poz. 844, Nr 113, poz. 1070, Nr 130, poz. 1188, Nr 166, poz. 1609, 2004 r. Nr 109, poz. 1159, Nr 171, poz. 1800, Nr 267, poz. 2647, Nr 273, poz. 2703, 2006 r. Nr 104, poz. 708 i poz. 711, Nr 218, poz. 1592, 2007 r. Nr 25, poz. 162, 2008 r. Nr 11, poz. 59, Nr 220, poz. 1428, 2009 r. Nr 85, poz. 716, Nr 98, poz. 817, Nr 157, poz. 1241.

„2a) być członkami zarządów fundacji politycznych;”;

2) w art. 153a w ust. 1 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) jest członkiem zarządu fundacji politycznej;”.

Art. 61.

W ustawie z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984, z późn. zm.²²) w art. 27b w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) umieszcza stanowiące jednolitą całość plakaty lub hasła wyborcze, których powierzchnia przekracza 2 m²,”.

Art. 62.

W ustawie z dnia 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. Nr 113, poz. 985, Nr 153, poz. 1271, 2003 r. Nr 228, poz. 2261, 2006 r. Nr 104, poz. 711) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 16 w ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) zrzeszania się poprzez:

a) ustanowienie zakazu tworzenia i rejestracji nowych stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społeczno-zawodowych rolników, organizacji pracodawców, ruchów obywatelskich oraz innych dobrowolnych zrzeszeń, fundacji i fundacji politycznych,

b) nakazanie okresowego zaniechania działalności zarejestrowanych stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społeczno-zawodowych rolników, organizacji pracodawców, ruchów obywatelskich oraz innych dobrowolnych zrzeszeń, fundacji i fundacji

---

²² Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2002 r. Nr 127, poz. 1089 i Nr 214, poz. 1806, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, z 2005 r. Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162 i Nr 48, poz. 327 oraz z 2008 r. Nr 180, poz. 1111.

politycznych, których działalność może zwiększyć zagrożenie konstytucyjnego ustroju państwa, bezpieczeństwa obywateli lub porządku publicznego.”;

2) w art. 23 w ust. 1 pkt 4 i 5 otrzymują brzmienie :

„4) wbrew zakazowi określonymu w art. 16 ust. 1 pkt 6 lit. a) tworzy stowarzyszenie, partię polityczną, związek zawodowy, organizację społeczno-zawodową rolników, organizację pracodawców, ruch obywatelski, dobrowolne zrzeszenie, fundację lub fundację polityczną,

5) wbrew nakazowi określonymu w art. 16 ust. 1 pkt 6 lit. b) uczestniczy w działalności zarejestrowanego stowarzyszenia, partii politycznej, związku zawodowego, organizacji społeczno-zawodowej rolników, organizacji pracodawców, ruchu obywatelskiego, dobrowolnego zrzeszenia, fundacji lub fundacji politycznej.”.

Art. 63.

W ustawie z dnia 29 sierpnia 2002 r. o stanie wojennym oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 156, poz. 1301, 2003 r. Nr 228, poz. 2261, 2004 r. Nr 107, poz. 1135) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 22 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) zrzeszania się poprzez nakazanie okresowego zaniechania działalności zarejestrowanych stowarzyszeń, partii politycznych, fundacji politycznych, związków zawodowych, organizacji społeczno-zawodowych rolników, organizacji pracodawców, ruchów obywatelskich oraz innych dobrowolnych zrzeszeń i fundacji, których działalność może utrudnić realizację zadań obronnych.”;

2) art. 31 otrzymuje brzmienie:

„Art. 31. Kto w czasie stanu wojennego, będąc członkiem stowarzyszenia, partii politycznej, fundacji politycznej, związku zawodowego, organizacji społeczno-zawodowej rolników, organizacji pracodawców, ruchów

obywatelskich lub innych dobrowolnych zrzeszeń lub fundacji, których działalność została zawieszona, nie zaprzestał udziału w ich działalności, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.”.

Art. 64.

W ustawie z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 240, poz. 2052, z późn. zm.²³) w art. 37 w § 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) być członkiem zarządu fundacji politycznej;”.

Art. 65.

W ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.²⁴) w art. 3 w ust. 4 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) fundacji politycznych;”.

Art. 66.

W ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 141, poz. 892, z późn. zm.²⁵) w art. 57 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Żołnierz zawodowy nie może wchodzić w skład organów spółek, innych przedsiębiorców, fundacji oraz fundacji politycznych, z zastrzeżeniem ust. 2.”.

---

²³ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 25, poz. 219, 2006 r. Nr 157, poz. 1119, 2008 r. Nr 234, poz. 1571, 2009 r. Nr 56, poz. 459, Nr 157, poz. 1241, Nr 178, poz. 1375, Nr 219, poz. 1706.

²⁴ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593, Nr 116, poz. 1203, Nr 210, poz. 2135, 2005 r. Nr 155, poz. 1298, Nr 169, poz. 1420, Nr 175, poz. 1462, Nr 249, poz. 2104, 2006 r. Nr 94, poz. 651, 2008 r. Nr 209, poz. 1316, 2009 r. Nr 19, poz. 100, Nr 22, poz. 120, Nr 157, poz. 1241.

²⁵ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 206, poz. 1288, Nr 208, poz. 1308, 2009 r. Nr 26, poz. 157, Nr 79, poz. 669, Nr 161, poz. 1278, Nr 219, poz. 1706.

Art. 67.

W ustawie z dnia 23 stycznia 2004 r. - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. z 2004 r. Nr 25, poz. 219, z późn. zm.²⁶) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 78 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Komitety wyborcze mają prawo prowadzenia agitacji wyborczej w programach radiowych i telewizyjnych w formie audycji wyborczych.”;

2) w art. 94 w ust. 3 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) stowarzyszeniom, fundacjom i fundacjom politycznym, które w swoich statutach przewidują działania związane z analizą finansowania kampanii wyborczych”;

3) w art. 96 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) stowarzyszenia, fundacje i fundacje polityczne, które w swoich statutach przewidują działania związane z analizą finansowania kampanii wyborczych”;

4) w art. 148 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) umieszcza stanowiące jednolitą całość plakaty lub hasła wyborcze, których powierzchnia przekracza 2 m².”.

Art. 68.

W ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655, z późn. zm.²⁷) w art. 174 w ust. 2 po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

„4a) być członkami zarządów fundacji politycznych;”.

---

²⁶ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 112, poz. 766 oraz z 2009 r. Nr 119, poz. 999, Nr 202, poz. 1547.

²⁷ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 171, poz. 1058, Nr 220, poz. 1420, Nr 227, poz. 1505, 2009 r. Nr 19, poz. 101, Nr 65, poz. 545, Nr 91, poz. 742, Nr 157, poz. 1241, Nr 206, poz. 1591, Nr 219, poz. 1706, Nr 223, poz. 1778.

Art. 69.

W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, Nr 202, poz. 1551, Nr 219, poz. 1706, Nr 221, poz. 1738) w art. 25 w ust. 3 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) fundacji politycznych.”.

Art. 70.

W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.²⁸) w art. 2 pkt 18 otrzymuje brzmienie:

„18) organizacji pozarządowej - oznacza to niebędące jednostkami sektora finansów publicznych w rozumieniu przepisów o finansach publicznych i niedziałające w celu osiągnięcia zysku osoby prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej, utworzone na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacje i stowarzyszenia, z wyjątkiem partii politycznych i fundacji politycznych;”.

Art. 71.

W ustawie z dnia 30 lipca 2004 r. o uposażeniu posłów do Parlamentu Europejskiego wybranych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 187, poz. 1925, 2006 r. Nr 104, poz. 708, 2009 r. Nr 111, poz. 918) w załączniku do ustawy w części VIII w pkt 2 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

„W fundacjach, fundacjach politycznych i stowarzyszeniach prowadzących działalność gospodarczą.”.

Art. 72.

---

²⁸ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 134, poz. 850, Nr 171, poz. 1056, Nr 216, poz. 1367, Nr 237, poz. 1654, 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 69, poz. 595, Nr 91, poz. 742, Nr 97, poz. 800, Nr 115, poz. 964, Nr 125, poz. 1035, Nr 127, poz. 1052, Nr 161, poz. 1278, Nr 219, poz. 1706.

W ustawie z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 169, poz. 1417, z późn. zm.²⁹⁾) w art. 21 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Ze stanowiskami Prezesa lub wiceprezesa Prokuraturii Generalnej nie można łączyć przynależności do partii politycznych, pełnienia funkcji publicznych ani pełnienia funkcji w organach fundacji politycznej.”.

Art. 73.

W ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. Nr 104, poz. 708, z późn. zm.³⁰⁾) w art. 73 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Funkcjonariusz nie może być członkiem organów fundacji politycznej.”.

Art. 74.

W ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. 2006 r. Nr 104, poz. 709, Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162 oraz z 2009 r. Nr 85, poz. 716) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 41 w ust. 2 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) być członkami zarządów fundacji politycznych;”;

2) w art. 52 w ust. 1 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) jest członkiem zarządu fundacji politycznej;”.

Art. 75.

---

²⁹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 264, poz. 2205, 2006 r. Nr 170, poz. 1217, Nr 218, poz. 1592, 2007 r. Nr 25, poz. 162, 2008 r. Nr 227, poz. 1505, 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 79, poz. 660, Nr 216, poz. 1676.

³⁰ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 158, poz. 1122, Nr 218, poz. 1592, 2007 r. Nr 25, poz. 162, 2008 r. Nr 171, poz. 1056, 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 85, poz. 716, Nr 105, poz. 880, Nr 157, poz. 1241.

W ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 710 oraz z 2009 r. Nr 114, poz. 957) w art. 40 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Funkcjonariusz nie może być członkiem partii politycznej, uczestniczyć w działalności tej partii lub na jej rzecz ani pełnić funkcji w organach fundacji politycznej.”.

Art. 76.

W ustawie z dnia 6 listopada 2008 r. o akredytacji w ochronie zdrowia (Dz. U. z 2009 r. Nr 52, poz. 418, Nr 76, poz. 641) w art. 7 w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) uczestnictwie w organach fundacji, fundacji politycznych, spółek handlowych lub spółdzielni, nawet wówczas, gdy z tego tytułu nie pobiera żadnych świadczeń pieniężnych.”.

Art. 77.

W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 168, poz. 1323 i Nr 201, poz. 1540) w art. 125 po pkt 5 dodaje się pkt 5a w brzmieniu:

„5a) być członkiem zarządu fundacji politycznej;”.

Rozdział XI

Przepisy końcowe

Art. 78.

Środki finansowe zgromadzone przez dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przez partię polityczną w ramach Funduszu Eksperckiego, o którym mowa w art. 30 ustawy zmienianej w art. 48, zwracane są przez partię polityczną do budżetu państwa w ciągu 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy,

chyba że partia polityczna przekaze je w tym terminie ustanowionej przez siebie fundacji.

Art. 79.

1. Ustawa wchodzi w życie po upływie 45 dni od jej ogłoszenia z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Przepisy art. 40, 52, 56, 61 i 67 mają zastosowanie do wyborów zarządzonych po upływie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

UZASADNIENIE

I. Potrzeba i cel wydania ustawy – sytuacja w dziedzinie objętej proponowaną regulacją - różnica pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Niska jakość debaty o najważniejszych sprawach publicznych stanowi problem, na który od wielu lat zwracają uwagę obserwatorzy życia politycznego w Polsce. Problemowi temu towarzyszą też inne przejawy słabości polskiego systemu politycznego:

- a) zniechęcenie obywateli do udziału w życiu publicznym, co może wynikać z ograniczonych możliwości w uzyskiwaniu wiedzy na temat zasad funkcjonowania aktualnego systemu politycznego czy sposobów wpływania na rozstrzygnięcia rządzących.
- b) trudności w konstruowaniu przez partie polityczne spójnych polityk publicznych opartych na dowodach (*evidence-based policy*). Brak rzetelnego oparcia dotyczy nie tylko poszczególnych ustaw, ale także szerzej – całych polityk publicznych prowadzonych przez państwo w określonych obszarach życia społecznego. Nie mogą one być projektowane wyłącznie w oparciu o pewne przyjęte *a priori* założenia ideowe, ale winny bazować na rzetelnej pracy analitycznej z udziałem ekspertów.
- c) brak współdziałania partii politycznych z aktorami pozarządowymi przy tworzeniu polityk publicznych – brakuje mechanizmów i instrumentów absorpcji przez partie tworzące swoje programy polityczne wiedzy i pomysłów, które rodzą się w sektorze pozarządowym, na uczelniach i w innych instytucjach naukowo-badawczych;
- d) niska jakość tworzonego prawa, przy czym nie chodzi tylko o przepisy niedopracowane pod względem legislacyjnym, lecz także tworzenie

prawa bez rzetelnej analizy jego skutków, które powinny być starannie przewidziane na etapie tzw. oceny skutków regulacji.

Kiedy w 1997 r. ustawodawca zdecydował o wprowadzeniu systemu budżetowego zasilania działalności partii politycznych, miało to posłużyć m.in. zapewnieniu środków finansowych na prowadzenie przez partie poważnych prac badawczych i analitycznych przy formułowaniu programów politycznych. Partie, dzięki uzyskaniu dostępu do znaczących środków publicznych miały poświęcać więcej uwagi merytorycznemu przygotowywaniu projektów ustaw czy postulatów programowych. W tym celu do ustawy o partiach politycznych wprowadzono nawet obowiązek utworzenia przez partie polityczne otrzymujące subwencje z budżetu państwa tzw. Funduszu Eksperckiego. Środki finansowe zgromadzone w ramach Funduszu Eksperckiego mogą być wykorzystane na finansowanie ekspertyz prawnych, politycznych, socjologicznych i społeczno-ekonomicznych oraz finansowanie działalności wydawniczo-edukacyjnej, związanych z działalnością statutową partii politycznej. Partia polityczna, która otrzymuje subwencję, obowiązana jest przekazywać od 5% do 15% subwencji na Fundusz Ekspercki.

Niestety, zarówno regulacja dotycząca Funduszu Eksperckiego, jak i praktyka jego funkcjonowania jest oceniana krytycznie. Postulowane zmiany obejmują w szczególności zakazanie dokonywania ekspertyz na rzecz partii przez osoby będącej jej członkami – miałyby to umożliwić zapobieżenie przekazywaniu środków z Funduszu Eksperckiego dla jednostek blisko powiązanych z zarządem czy przywódcą partii³¹. Pojawiają się też głosy o konieczności zwiększenia obligatoryjnego zaangażowania środków pochodzących z subwencji na Fundusz Ekspercki³². Ta zapowiedź miała zostać zrealizowana za sprawą ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o zmianie ustawy o partiach

---

³¹ Marek Chmaj, Jarosław Zbieranek, Finansowanie polityki, [w:] Co warto, co należy zmienić? Poprawa jakości demokracji w Polsce, praca zbiorowa pod redakcją Leny Kolarskiej-Bobińskiej, Warszawa 2008, s. 131.

³² Jarosław Zbieranek, Zmiany w systemie prawa wyborczego i finansowaniu partii politycznych, [w:] Demokracja w Polsce 2007-2009, praca zbiorowa pod redakcją Leny Kolarskiej-Bobińskiej, Jacka Kucharczyka, Warszawa 2009, s. 198.

politycznych oraz niektórych innych ustaw. Wprowadzono tam zasadę, że partie polityczne winny przeznaczać na Fundusz Eksperymentalny co najmniej 15% subwencji. Ustawa ta nie weszła jednak w życie na skutek skierowania jej do Trybunału Konstytucyjnego przez Prezydenta RP. TK w wyroku z 20 stycznia 2010 r. (Kp 6/09) uznał ustawę za częściowo niezgodną z Konstytucją i nakazał jej poprawienie Sejmowi.

W ocenie projektodawców, zmiany powinny jednak podążać dalej, a przede wszystkim czerpać z udanych doświadczeń innych państw. Najbardziej rozwinięty jest system fundacji politycznych w Niemczech. Pierwsza z istniejących obecnie fundacji (Fundacja im. Friedricha Eberta związana z Socjaldemokratyczną Partią Niemiec, SPD) powstała już w 1925 r. Obok wyżej wymienionej fundacji w Republice Federalnej Niemiec działają jeszcze m.in. Fundacja im. Konrada Adenauera związana z Unią Chrześcijańsko-Demokratyczną (CDU), Fundacja im. Heinricha Boella związana z Partią Zielonych oraz Fundacja im. Friedricha Naumanna związana z Partią Wolnych Demokratów (FDP).

Jak opisuje się w literaturze: „Obszary zainteresowań i działań tych fundacji są związane z aktywnością danej partii na rzecz określonych spraw. Głównymi celami ich działania to: edukacja polityczna oraz współpraca społeczno-polityczna z grupami i instytucjami takimi jak związki zawodowe, partie polityczne, zrzeszenia pracodawców, organizacje spółdzielcze, organizacje młodzieżowe, działalność międzynarodowa. Środki na swoją działalność fundacje te w 100 % dostają ze strony rządu niemieckiego.³³ Zadania i rolę fundacji politycznych w Niemczech wyraził najkrócej były Prezydent RFN i Prezes Federalnego Trybunału Konstytucyjnego Roman Herzog jako wychowywanie do demokracji i to poprzez prowadzenie działań zarówno w kraju, jak i za granicą³⁴.

---

³³ Mirosław Wawrzyński, *Fundacje w Polsce*, Warszawa 1997, s. 9.

³⁴ Friedrich-Ebert-Stiftung, Friedrich-Naumann-Stiftung, Hanns-Seidel-Stiftung, Heinrich-Böll-Stiftung und Konrad-Adenauer-Stiftung, *Gemeinsame Erklärung*, 1986, <http://library.fes.de/pdf-files/bibliothek/03178.pdf>.

Działalność niemieckich fundacji politycznych jest powszechnie znana w Europie i świecie m.in. dlatego, że fundacje te prowadzą szeroką aktywność międzynarodową, przede wszystkim w sferze promocji wartości demokratycznych i idei związanych z patronującą fundacji partią polityczną. Wskazuje się, że niemieckie fundacje polityczne miały istotny wpływ np. na przemiany demokratyczne w Hiszpanii czy Portugalii³⁵, a nawet w państwach Ameryki Południowej³⁶.

Istotną rolę fundacje polityczne wypełniają również w Hiszpanii. Działa tam m.in. fundacja FAES związana z Partią Ludową i kierowana przez byłego premiera Hiszpanii Jose Marię Aznara³⁷. Wśród państw postsocjalistycznych, na dopuszczenie możliwości tworzenia fundacji przez partie polityczne zdecydowali się Węgrzy. Tam jednak fundacje polityczne nie wypracowały sobie autorytetu porównywalnego z fundacjami niemieckimi. Wynika to m.in. ze zbyt lakonicznej i nieszczelnej regulacji funkcjonowania fundacji politycznych. Wskazuje się na brak mechanizmów zabezpieczających przed ukrytym finansowaniem przez fundacje działalności samych partii oraz zapewniających nadzór nad dochodami i wydatkami fundacji³⁸. W celu uniknięcia podobnych problemów w Polsce, przedkładany projekt zawiera wiele elementów chroniących przed potencjalnymi nadużyciami czy działaniami niezgodnymi z celami fundacji politycznych.

Oprócz doświadczeń międzynarodowych, na rzecz koncepcji fundacji politycznych przemawiają następujące argumenty:

- a) Większe możliwości angażowania do współpracy niezależnych ekspertów, uczelni czy organizacji pozarządowych – wielu ekspertów

---

³⁵ Dorota Dakowska, German Political Foundations: Transnational party go-betweens in the process of EU enlargement, [in:] Wolfram Kaiser and Peter Starie (eds.), Transnational European Union, London, Routledge, 2005, p. 150-169.

³⁶ Michael Pinto-Duschinsky, Foreign Political Aid: The German Political Foundations and Their US Counterparts, „International Affairs“ 1991, nr 67, s. 33-63.

³⁷ <http://www.fundacionfaes.es/index.asp>.

³⁸ Transparency International Hungary – Freedom House, Better Transparency of Political Party Foundations!, <http://kepmutatas.hu/wp-content/uploads/2009/04/more-transparent-party-foundations.pdf>.

mogło unikać współpracy z funduszami eksperckimi z uwagi na to, że nie chcieli być kojarzeni bezpośrednio z jakąkolwiek partią polityczną.

- b) Możliwość realizowania przez fundacje polityczne znacznie szerszych celów niż cele Funduszu Eksperckiego – fundacje polityczne nie muszą, a wręcz nie powinny ograniczać swojej roli do merytorycznego wspierania działań partii politycznych. Ich działalność powinna obejmować także takie sfery jak: (i) promowanie demokratycznych wartości w kraju i za granicą (udział w osiąganiu celów polityki zagranicznej państwa); (ii) przyznawanie stypendiów i grantów na rzecz badaczy i organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką związaną z celami fundacji; (iii) współpracę z krajowymi i zagranicznymi organizacjami pozarządowymi, uczelniami i innymi instytucjami badawczymi. Te zadania zdecydowanie wykraczają klasyczny zestaw celów realizowanych przez partie polityczne.
- c) Możliwość prowadzenia przez fundacje polityczne działalności we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność – Fundusz Ekspercki to tylko wyodrębniona kwota pieniężna, a nie podmiot prawa, który może samodzielnie działać w obrocie prawnym i podejmować samodzielnie różnego rodzaju inicjatywy. Otwiera to pole do znacznie szerszych działań niż tylko zamawianie ze środków Funduszu Eksperckiego. Fundacje polityczne będą mogły samodzielnie i bez partyjnego „szyldu“ prowadzić działalność wydawniczą, organizować debaty i konferencje, szkolenia, warsztaty, przyznawać stypendia i granty oraz współpracować z podmiotami pozarządowymi.

Instytucja fundacji politycznej została w projekcie opisana w sposób bardziej precyzyjny i szczegółowy niż instytucja fundacji działająca na podstawie ustawy o fundacjach. Zastosowanie reżimu prawnego przewidzianego w ustawie o fundacjach byłoby w odniesieniu do fundacji politycznych nieuzasadnione. Po pierwsze, będą one w szeregu przypadków finansowane ze środków publicznych (subwencji przypadających partii-fundatorowi). Po drugie, cele fundacji politycznych są określone w sposób węższy niż wskazuje to ustawa o

fundacjach. Przede wszystkim, aktywność fundacji politycznych będzie się koncentrowała na podnoszeniu jakości życia politycznego i debaty o sprawach publicznych. Fundacje polityczne *ex definitione* nie będą natomiast realizowały celów związanych np. z działalnością charytatywną czy wykonywaniem zadań z zakresu pomocy społecznej. Po trzecie, zasadne jest szczególne uregulowanie kwestii nadzoru nad fundacjami politycznymi. Ze względu na ich powiązanie z partiami politycznymi oraz potrzebę zagwarantowania niezależności od organów władzy wykonawczej, powierzono zadanie nadzoru nad fundacjami politycznymi Państwowej Komisji Wyborczej.

Konkretne rozwiązania legislacyjne zostały częściowo zaczerpnięte z trzech najważniejszych źródeł:

- a) ustawy o fundacjach;
- b) ustawy o partiach politycznych;
- c) ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Ponadto, w zakresie celów i form działania fundacji politycznych wzorowano się na doświadczeniach fundacji politycznych działających w innych krajach, w szczególności w Niemczech.

Podstawowe zasady działania fundacji politycznych według zaproponowanego w projekcie modelu są następujące:

- 1) fundację polityczną może ustanowić tylko partia polityczna, zarówno otrzymująca subwencję z budżetu państwa, jak i pozbawiona prawa do otrzymywania subwencji;
- 2) fundacja polityczna stanowi podmiot prawa niezależny od partii politycznej, która ją ustanowiła – zagwarantowany jednak został wpływ partii-fundatora zarówno na skład organów fundacji (uprawnienie do powoływania i odwoływania członków rady fundacji), jak i na byt prawny fundacji (uprawnienie do podjęcia decyzji o likwidacji fundacji w każdym czasie);

- 3) fundacja polityczna działa w oparciu o przepisy ustawy i statutu, który musi zachowywać zgodność z przepisami ustawy – fundacja nie może w statucie przewidzieć celów sprzecznych z celami fundacji politycznych określonymi ustawą;
- 4) fundacja nie może prowadzić działalność gospodarczej, ale w ramach działalności statutowej i w limitowanym zakresie może prowadzić działalność odpłatną – zakres dozwolonej działalności odpłatnej obejmuje sprzedaż publikacji, a także działalność szkoleniową (kursy, warsztaty, szkoły letnie - należy umożliwić pobieranie opłat za udział);
- 5) podstawowym źródłem dochodu dla fundacji ustanowionych przez partie polityczną otrzymującą subwencję z budżetu państwa jest określona część tej subwencji; w przypadku partii nieotrzymujących subwencji – ustanowione przez nich fundacje powinny zostać wyposażone przez fundatora w fundusz założycielski. Fundacje mogą czerpać dochody także z innych źródeł (darowizny, zapisy, spadki);
- 6) relacje z partią-fundatorem zostały uregulowane tak, by zabezpieczyć przed ukrytym finansowaniem działalności partii ze środków fundacji (ukryty zwrot subwencji), a jednocześnie umożliwić partii-fundatorowi zlecenie fundacji nieodpłatnego wykonywania prac analitycznych i badawczych;
- 7) w sferze bieżącego zarządzania fundacją wskazano na konieczność powołania obok zarządu, także rady fundacji – wewnętrznego organu nadzoru, zobowiązanego również do uchwalania kodeksu etycznego wiążącego pracowników i członków organów fundacji. W ten sposób usankcjonowano zasady „ładu korporacyjnego“ fundacji politycznych, który wydaje się wymagany w przypadku podmiotów, które korzystają lub mogą korzystać ze środków publicznych. Dopuszczalne jest również powoływanie innych organów, w szczególności rady patronackiej. Zadaniem takiego organu było programowanie strategicznych kierunków działania fundacji.

- 8) umocowano Państwową Komisję Wyborczą (wraz z organem pomocniczym – Krajowym Biurem Wyborczym) do pełnienia roli zewnętrznego organu nadzoru nad działalnością fundacji politycznego wyposażonego w szerokie kompetencje wzorowane na kompetencjach PKW względem partii politycznych. Wskazanie PKW jako organu nadzoru nad fundacjami politycznymi wynika – podobnie jak w przypadku partii politycznych – z potrzeby zapewnienia mechanizmu kontroli i nadzoru niezależnego od wpływów władzy wykonawczej. Stąd, niezasadne byłoby powierzenie – na wzór ustawy o fundacjach – nadzoru nad fundacjami politycznymi ministrom. Kompetencje PKW obejmują w szczególności kontrolę zgodności działalności fundacji z prawem i statutowymi celami, podejmowanie działań sanacyjnych, a także stosowanie sankcji w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości. Projektodawcy wychodzą z założenia, że Państwowa Komisja Wyborcza winna być również umocowana do inicjowania w ustawowo określonych przypadkach postępowania zmierzającego do likwidacji fundacji politycznej. Niekwestionowany autorytet PKW i brak wątpliwości co do bezstronności tej instytucji w pełni uzasadnia przyznanie jej tak rozbudowanych kompetencji nadzorczych względem fundacji.
- 9) W rozdziale projektu pt. „Zmiany w przepisach obowiązujących“ wprowadzono szereg rozwiązań dostosowujących system prawny do pojawienia się nowej instytucji. Wprowadzono niezbędne klauzule m.in. do przepisów antykorupcyjnych, podatkowych (zwolnienie fundacji od podatku dochodowego od osób prawnych), jak również usunięto z ustawy o partiach politycznych instytucję Funduszu Eksperckiego, która zostanie zastąpiona przez fundacje polityczne.

* * *

Komplementarne wobec koncepcji powołania fundacji politycznych jest inne rozwiązanie zaproponowane w projekcie i odnoszące się do zakazu reklamy telewizyjnej, radiowej i wielkoformatowej nałożonego na partie polityczne i komitety wyborcze. To rozwiązanie również nakierowane jest na podniesienie

jakości debaty publicznej, przede wszystkim zaś zamknięcie drogi do prowadzenia kampanii wyborczej za pomocą środków, które nie niosą istotnej wartości merytorycznej, a pochłaniają olbrzymie środki finansowe, w tym środki uzyskiwane przez partie polityczne i komitety wyborcze z budżetu państwa. Rozwiązanie zaproponowane w projekcie nawiązuje do zmian zaprojektowanych wspomnianą na wstępie ustawą z dnia 24 kwietnia 2009 r. o zmianie ustawy o partiach politycznych oraz niektórych innych ustaw, która jednak na skutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 stycznia 2010 r. (Kp 6/09) wymaga poprawienia przez parlament i ponownego uchwalenia. Ustawa ta proponowała zakaz umieszczania przez komitety wyborcze w czasie kampanii wyborczych stanowiących jednolitą całość plakatów lub haseł wyborczych, których powierzchnia przekracza 2 mkw.

W ustawie z 24 kwietnia 2009 r. proponowano także wprowadzenie do ustawy o partiach politycznych art. 29a, zgodnie z którym:

„1. Środki finansowe pochodzące z subwencji mogą być wykorzystywane na upowszechnianie działań i celów programowych partii politycznej prowadzone w formie odpłatnego rozpowszechniania reklam i audycji w programach nadawców radiowych i telewizyjnych oraz odpłatnych ogłoszeń i reklam w prasie drukowanej, wyłącznie w okresie kampanii wyborczej w wyborach do Sejmu i do Senatu, w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego.

2. Wydatki na cel, o którym mowa w ust. 1, mogą być dokonywane tylko za pośrednictwem Funduszu Wyborczego i na zasadach, określonych w odrębnych przepisach, dotyczących wydatkowania środków na kampanie wyborcze.

3. Środki finansowe pochodzące z subwencji nie mogą być wykorzystywane na upowszechnianie działań i celów programowych partii politycznej w formie, stanowiących jednolitą całość, plakatów i haseł, których powierzchnia przekracza 2 m².”;

Tymczasem, projektowana regulacja zawiera rozwiązanie idące dalej, a mianowicie całkowity i odnoszący się do wszystkich partii politycznych (niezależnie od tego, czy otrzymują subwencję) zakaz odpłatnego rozpowszechniania reklam i audycji w programach nadawców radiowych i telewizyjnych oraz odpłatnych ogłoszeń i reklam w prasie drukowanej, a także umieszczania stanowiących jednolitą całość, plakatów i haseł, których powierzchnia przekracza 2 mkw.

W tym kontekście należy wyraźnie zaznaczyć, że projektowana regulacja nawiązuje do wzorców obowiązujących w wielu państwach o utrwalonych tradycjach demokratycznych. Przykładem może być Francja, gdzie przepisy prawa wyborczego precyzyjnie regulują wielkość plakatów wyborczych, a katalog zakazanych metod prowadzenia kampanii wyborczej obejmuje m.in. płatną reklamę telewizyjną i radiową³⁹, a także reklamę telefoniczną⁴⁰.

Projektodawcy wyrażają nadzieję, że uregulowanie dotyczące kampanii wyborczych wraz z otwarciem możliwości tworzenia fundacji politycznych w perspektywie kilku lat doprowadzi do radykalnej poprawy jakości życia politycznego w Polsce, podniesienia merytorycznej wartości debaty politycznej i umocnienia demokratycznej kultury politycznej. Nie są to, oczywiście, działania wystarczające do osiągnięcia tych celów, ale na poziomie legislacyjnym optymalne i niezbędne.

II. Skutki społeczne, gospodarcze, finansowe (w tym źródła finansowania) i prawne projektowanej regulacji

Ustawa powołuje do życia nową instytucję prawną, nieznaną dotychczas polskiemu ustawodawcy. Instytucja fundacji politycznej w swej charakterystyce prawnej nawiązuje do fundacji w rozumieniu ustawy o fundacjach. Pewne

---

³⁹ art. 52-1 *Code électoral*. Komitetom wyborczym przysługuje, rzecz jasna, bezpłatny czas antenowy w mediach publicznych, który jest przydzielany według zasad określanych przed każdymi wyborami przez francuski odpowiednik polskiej Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

⁴⁰ art. L 50-1 *Code électoral*.

elementy regulacji, np. kwestia ewidencji fundacji politycznych, wzorowano na przepisach odnoszących się do partii politycznych. Ze względu jednak na szczególną pozycję fundacji politycznych i ich szczególne zadania, uznano za konieczne powołanie do życia instytucji odrębnej od już funkcjonujących w obrocie prawnym.

Ustawa nie pociągnie za sobą bezpośrednio zwiększenia wydatków publicznych. Należy bowiem podkreślić, że choć fundacje ustanowione przez partie polityczne otrzymujące subwencje z budżetu państwa, będą czerpać znaczącą część swoich dochodów z teŹe subwencji, to nie ulegnie zwiększeniu suma subwencji przypadającej na poszczególne partie. Nastąpi jedynie wyodrębnienie części subwencji juŹ zagwarantowanej partiom i przeznaczenie tej części na rzecz fundacji. Co więcej, w pewnych okolicznościach moŹe nastąpić zmniejszenie obciąŹeń budżetu państwa z tytułu subwencji. Dotyczyć to będzie sytuacji, w której partia polityczna otrzymująca subwencję nie skorzysta z uprawnienia do ustanowienia fundacji politycznej.

Pośrednie skutki finansowe projektowanej regulacji obejmą koszty techniczne i administracyjne związane z wdroŹeniem i wykonywaniem ustawy. Odnosi się to do kosztów sprawowania przez Państwową Komisję Wyborczą wraz z Krajowym Biurem Wyborczym czynności z zakresu nadzoru nad fundacjami politycznymi. Środki na ten cel w kwocie ustalonej w konsultacji z przedstawicielami PKW i KBW powinny zostać zabezpieczone w budżecie państwa na rok 2011.

W sferze skutków społeczno-politycznych projektowana regulacja winna się przyczynić do oŹywienia i podniesienia jakości merytorycznej debaty politycznej o waŹnych sprawach publicznych. Skutek ten będzie moŹliwy do osiągnięcia dzięki angaŹowaniu przez fundacje polityczne do swoich prac przedstawicieli nauki, instytucji badawczych i organizacji pozarządowych, a takŹe podejmowanie samodzielnych prac badawczych i analitycznych.

Odrębnym zagadnieniem jest podniesienie poziomu partycypacji politycznej obywateli. Działania profrekwencyjne prowadzone przez fundacje polityczne

(np. wspólnie z organizacjami pozarządowymi) powinny zaowocować zwiększeniem zaangażowania obywateli w działalność polityczną, ich świadomości na temat spraw publicznych, a przynajmniej chęci udziału w wyborach. Również ograniczenie możliwości wykorzystywania agresywnej reklamy billboardowej czy radiowo-telewizyjnej w czasie kampanii wyborczych powinno przyczynić się do poszukiwania przez partie i komitety wyborcze innych, bardziej bezpośrednich i wartościowych merytorycznie form komunikowania się z wyborcami i zabiegania o ich głosy.

III. Założenia projektów podstawowych aktów wykonawczych

Projektowana ustawa przewiduje obowiązek wydania trzech aktów wykonawczych do ustawy:

- 1) Zgodnie z art. 19 projektu: „Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia, wzór i sposób prowadzenia ewidencji fundacji politycznych oraz szczegółowe zasady wydawania odpisów i wyciągów, o których mowa w art. 14.“
- 2) Zgodnie z art. 32 ust. 3 projektu: „ Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia, ramowy zakres sprawozdania, o którym mowa w ust. 1, obejmujący w szczególności najważniejsze informacje o działalności fundacji w okresie sprawozdawczym pozwalające ocenić prawidłowość realizacji przez fundację jej celów statutowych, mając na względzie zapewnienie jawności działalności fundacji.“
- 3) Zgodnie z art. 33 ust. 5 projektu: „Minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określa, w drodze rozporządzenia, zasady prowadzenia rachunkowości przez fundację, a w szczególności dokumentowania i ewidencji przychodów, wydatków, rozrachunków i składników majątkowych, a także wzór informacji, wraz z niezbędnymi objaśnieniami co do sposobu jej sporządzania, i zakres zawartych w niej danych oraz wykaz

dołączanych dokumentów, tak aby w szczególności umożliwiały rzetelną weryfikację danych dotyczących przeznaczenia środków otrzymanych z budżetu państwa, o których mowa w art. 21 ust. 1.“

Wskazane wyżej akty wykonawcze będą zasadniczo powielały z odpowiednimi modyfikacjami rozwiązania zawarte w następujących rozporządzeniach wydanych na podstawie ustawy o partiach politycznych:

- 1) Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 lutego 2006 r. w sprawie wzoru i sposobu prowadzenia ewidencji partii politycznych oraz szczegółowych zasad wydawania odpisów i wyciągów z ewidencji i statutów tych partii (Dz.U. 2006 nr 33 poz. 235);
- 2) Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 lutego 2003 r. w sprawie informacji finansowej o otrzymanej subwencji oraz o poniesionych z subwencji wydatkach (Dz.U. 2003 nr 33 poz. 268);
- 3) Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 stycznia 2003 r. w sprawie zasad prowadzenia rachunkowości przez partię polityczną (Dz.U. 2003 nr 11 poz. 118).

Wydłużony okres *vacatio legis* proponowanej ustawy powinien być wystarczający do opracowania i przyjęcia niezbędnych rozporządzeń jeszcze przed wejściem w życie ustawy.

IV. Projektowana regulacja a prawo Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.